

Aan de voorzitter en (plv.) leden van de
Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer
22-121271

Onderwerp
Elektriciteitsnet

Den Haag
20 september 2022

Telefoonnummer
06 5769 4554

E-Mail
klaassen@vnoncw-mkb.nl

Geachte dames en heren,

Voor het debat van uw Commissie op 28 september informeren wij u graag over onze oplossingen en bijdrage voor de tekorten op het elektriciteitsnet. We zien dat nu in 11 van de 12 provincies het elektriciteitsnet [overvol](#) is. Dit vormt niet alleen een enorme belemmering voor de omslag naar elektrificatie, die extra urgent is als gevolg van de Europese gascrisis. Het leidt ook tot vertraging van de woningbouw en verslechtert het investeringsklimaat voor bedrijven om hier uit te breiden of te vestigen.

Begin dit jaar hebben VNO-NCW en MKB-Nederland, als onderdeel van het Actieteam Netcapaciteit, met ondernemers, overheden en netbeheerders aan minister Jetten een [voorstel](#) aangeboden voor een gezamenlijke aanpak van de grootste knelpunten op het elektriciteitsnet. We zijn verheugd dat enkele van deze oplossingen zijn overgenomen. Vanwege de actuele ontwikkelingen lichten wij nu drie punten eruit, waarvan wij denken dat versnelling mogelijk is:

1. Versnelde uitbreiding van het elektriciteitsnet, door snellere besluitvorming;
2. Het bestaande net beter benutten, door congestiemanagement, energieopslag en slim laden;
3. Versnel duurzame alternatieven voor elektriciteit, zoals biobrandstoffen bij transport.

1. Netuitbreiding versnellen

Aanleg en uitbreiding van de bestaande netten kan het tempo van de transitie niet bijhouden, laat staan erop inlopen. Zowel planning, programmering als vergunningverlening voor aanleg en uitbreiding netcapaciteit verloopt veel te traag.

Vergunningprocedures die 5-7 jaar duren, zijn eerder regel dan uitzondering. Als deze doorlooptijden worden opgeteld met 2 jaar bouwtijd kan nu al worden vastgesteld dat - als hier niks aan wordt gedaan - de transitie niet goed tot ontwikkeling komt en de klimaatdoelstellingen voor 2030 niet gehaald kunnen worden. Ook het kabinet erkent dat grootschalige en slimme investeringen in netuitbreidingen noodzakelijk zijn. Wij stellen de volgende oplossingen voor om te versnellen:

- **Versnel investeringen door ‘fast lanes’ voor ruimtelijke inpassing en vergunningen**

Bij vergunningverlening bieden de nieuwe Omgevingswet en Omgevingsvergunning alle mogelijkheden voor snelle vergunningverlening. De Omgevingswet bevat reeds een aantal crisis- en herstelwet-achtige elementen zoals het relativiteitsvereiste, korte of uitgebreide procedure (beslistermijn overheid maximaal 8 respectievelijk 26 weken), efficiënte gegevensverstrekking, een projectenbesluitregeling voor projecten van nationaal belang, één integraal omgevingsplan en een eenvoudige regeling voor regie met een instructiebevoegdheid.

Momenteel vindt er door de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek plaats naar verdere versnellingsmogelijkheden binnen de Omgevingswet. Wij ondersteunen de Omgevingswet als het centrale ‘regime’ en zien voorsnog geen toegevoegde waarde in een specifieke transitiewet.

‘Fast lanes’ voor snelle inpassing en vergunningverlening met meer ‘dedicated’ ambtenaren en rechters en afspraken met provincies en gemeenten over snelle en efficiënte besluitvorming versnellen de uitvoering van investeringen in energie-infrastructuur. Het belang van meer (centrale) capaciteit en behoud expertise is groot.

Wel zien we als volgend jaar enkele nieuwe elementen van de Omgevingswet in werking treden zoals het nieuwe IT-systeem een aantal aanloopproblemen. De nationale pool van experts (in oprichting bij de Rijksoverheid) kan ook hier hulp en ondersteuning bieden en best practices verspreiden.

- **Inzet Rijkscoördinatierегeling (RCR) bij grote energie-infrastructuurprojecten**

De Rijkscoördinatierегeling coördineert de besluitvorming van energieprojecten van nationaal belang. Met eenduidige (rijks)regie kan veel tijd worden gewonnen. Onder andere doordat afstemming ten behoeve van keuzes en besluitvorming tussen de verschillende bestuurlijke partijen die veelal andere belangen mee willen laten wegen, wordt versneld. De Rijkscoördinatierегeling kan vaker en breder bijvoorbeeld bij relevante uitbreiding van regionale netten en omvangrijke transitieprojecten worden ingezet. Ook de nationale pool van experts die nu wordt opgezet kan decentraal hulp en ondersteuning bieden en ervaringen delen wat het handelingsperspectief van andere overheden versterkt.

Aanvullen stellen wij voor om de geleerde lessen van de succesvolle aanpak van de LNG-terminal in de Eemshaven in te zetten bij grote energie-infrastructuur projecten van nationaal belang.

- **EnergieKamer bij de Raad van State**

In het geval van beroepsprocedures bij de Raad van State kan ook in die fase snelheid gewonnen worden door procedures voor deze projecten versneld te behandelen, met inzet van gespecialiseerde mensen en extra middelen. Dat kan vorm krijgen via de oprichting van een specifieke EnergieKamer bij de Raad van State met uitsluitend energie en klimaatprocedures op de agenda.

- **Garanties voor vergoeden voorbereidingskosten netbeheerders bij niet doorgaan project** Netbeheerders moeten idealiter in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen starten met voorbereiding van inpassing en planning van de investeringen in netverzwaring. Netbeheerders zijn daar tot nu terughoudend in uit angst dat gemaakte kosten voor voorbereiding niet verhaald kunnen worden als een project uiteindelijk niet doorgaat. Dit “kip-ei probleem” kan doorbroken worden wanneer de voorbereidingskosten voor de netbeheerder gegarandeerd gedekt zijn, ook als het project uiteindelijk niet doorgaat. Bijvoorbeeld door deze kosten mee te nemen in de tarieven of (indien het gaat om infrastructuur voor één bedrijf) afspraken mogelijk te maken over het dekken van voorbereidingskosten.

2. Netcongestiemanagement

Daarnaast kunnen maatregelen worden ingezet worden om het huidige elektriciteitsnet beter te benutten. Ondernemers leveren daar waar kan graag een bijdrage:

- **Landelijk invoeren Congestiemanagement.** Congestiemanagement is een methode om met behulp van financiële prikkels schaarste op het net beter te verdelen. Congestiemanagement wordt naar verwachting eind van dit jaar ingevoerd in Noord-Brabant en Limburg om te voorkomen dat Tennet en Enexis opnieuw een stop moeten invoeren op nieuwe aansluitingen. Wij pleiten ervoor om dit bij succesvolle invoering in Noord-Brabant en Limburg ook in te voeren in andere regio's met congestieproblemen.
- **Stimuleer inzet grootschalig energieopslag** Het energiesysteem verandert doordat (traditionele) afnemers van elektriciteit van het net nu met eigen duurzame opwekking ook elektriciteit gaan terugleveren aan het net. Hierdoor worden pieken en dalen in afname en teruglevering veel extremer en netbesturing en in stand houden van de stabiliteit complexer. Wij pleiten voor instrumenten zoals een stimuleringsregeling voor energieopslag bijvoorbeeld in batterijen of in waterstof zodat op termijn de kosten voor energieopslag dalen. Dit voorkomt direct knelpunten in het net of lost deze gedeeltelijk op.

Vanwege de structurele verandering van het energiesysteem zijn dit type oplossingen ook op lange termijn oplossingen die adequate werking van het energiesysteem ten goede komen.

- **Bied ruimte aan lokale energiesystemen**

Het is zinvol om op lokaal niveau, zoals bedrijventerreinen, de mogelijkheden te benutten om opwek, opslag en flexibel verbruik in productieprocessen beter op elkaar af te stemmen. Op deze manier kan er worden bijgedragen aan ontlasting van het elektriciteitsnet. Momenteel komt dit nog onvoldoende van de grond en worden potentiële voordelen zoals ontlasting van het net, daardoor onvoldoende benut. In Noord-Brabant en Limburg worden als follow up van de tijdelijke stop op aansluitingen een aantal pilots gestart. Bij succes kan dit landelijk opgeschaald worden.

- **Slim voertuigen laden**

Zet aan tot optimaal gebruik van de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnetwerk door slim laden van voertuigen als norm te introduceren bij de verdere realisatie van het laadinfrastructuur netwerk. Momenteel is dit niet de standaard terwijl dit wel snel het geval zou moeten zijn.

3. Versnel duurzame alternatieven voor elektriciteit

Waterstof, groen gas, e-fuels en biobrandstoffen zijn bij een aantal toepassingen alternatieven voor elektrificatie. Daarnaast zijn enkele van deze alternatieven ook geschikt om elektriciteit (in een andere vorm) op te slaan wat balans en beheer van het elektriciteitsnet ondersteunt en congestie vermindert. Het is van belang deze alternatieven voortvarend en op schaal te ontwikkelen zodat het beroep op het elektriciteitsnetwerk binnen de perken kan blijven.

Graag tot nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,

Guusje Dolsma
Plv. Directeur Beleid